

8) 4 ways to protect yourself from manipulation [Electronic resource]. - 2013. - Resource access mode: <https://inspired.com.ua/ideas/tips/protection-from-manipulation/>.

The article is devoted to the study of the role and especially media education and media literacy from the Review of the development of modern information society. The key principles of media literacy are considered. Analyzed the importance of media competence as a component of professional success.

Key words: media, mass media, media education, media literacy, media competence.

УДК 341

ББК 67

Вікторія Сорока

БРЕКСІТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНУ ПОЛІТИКУ

У статті досліджено історія співпраці Англії із Євросоюзом, а також аналізується причини та наслідки виходу Великобританії із ЄС. Охарактеризовано позитиви та ризики даного політичного процесу як для Великобританії, так і для інших країн. Визначено усі можливі моделі подальшої співпраці Англії та країн-членів ЄС. Перспективи виходу Великобританії з Євросоюзу є темою новою і суперечливою, адже до кінця ще не зрозуміло чи зважиться країна на остаточний вихід через пару років і що чекатиме на неї у такому разі.

Ключові слова: брексіт, Євросоюз, Великобританія, вплив, вихід.

Постановка наукової проблеми та її значення: актуальність дослідження питання виходу Великобританії зі складу ЄС в практичному і науковому планах визначається тим, що країна була у складі Євросоюзу протягом 43 років і з часу його заснування стане першою країною, яка вирішила його залишити. Проте процедура виходу з ЄС може затягтися на декілька років, і за прогнозами експертів відбудеться не раніше березня 2017. Припинення членства в Євросоюзі вплине як на саму Англію, так і на функціонування ЄС, при чому наслідки такого рішення можуть бути як негативні, так і позитивні.

Мета дослідження: вивчити історію розвитку взаємовідносин країн та їх політику. Визначити основні причини, що призвели до Brexit і зробити прогноз щодо перспективи припинення членства в ЄС для Великобританії, враховуючи переваги і недоліки такого рішення, визначити усі можливі моделі подальшої співпраці Англії та країн-членів ЄС.

Обґрунтування дослідження теми: актуальність дослідження питання виходу Великобританії зі складу ЄС в практичному і науковому планах визначається тим, що країна була у складі Євросоюзу протягом 43 років і з часу його заснування стане першою країною, яка вирішила його залишити. Проте процедура виходу з ЄС може затягтися на декілька років, і за прогнозами експертів відбудеться не раніше березня 2017. Припинення членства в Євросоюзі вплине як на саму Англію, так і на функціонування ЄС, при чому наслідки такого рішення можуть бути як негативні, так і позитивні.

Методи дослідження: порівняльний метод, гіпотезо-дедуктивний метод, метод аналізу, абстракційний метод.

Виклад основного матеріалу: *Історія співпраці Великобританії з ЄС.*

Великобританія завжди займала особливу роль в ЄС. Це пов'язано, окрім іншого, з менталітетом британців, який склався на основі географічного положення країни. Британія – це величезний острів, який частково знаходиться в Європі. Тому Британія завжди була глибоко занурена в європейські справи, але при цьому прагнула

зберігати дистанцію з іншими європейськими монархіями. У період після Другої світової війни, Уїнстон Черчилль закликав до створення «Сполучених Штатів Європи», щоб зв'язати Францію і Німеччину разом. При цьому він ясно дав зрозуміти, що Великобританія буде їх підтримувати, але стане незалежним партнером. Він сказав: «Ми з Європою, але не з неї». Метою статті є вивчення дослідження значення Великобританії у складі Європейського Союзу на основі Інтернет-ресурсів. Для Великобританії сама ідея відмовитися від частини свого суверенітету і передати його на наднаціональний рівень – це дуже непросте рішення. Тим більше важко було передати частину суверенітету організації, яка створювалася без участі Британії і не за британськими правилами. У січні 1960 року Великобританія зважилася на створення свого інтеграційного угруповання без участі основних європейських країн: була створена ЄАВТ (Європейська асоціація вільної торгівлі), в яку, крім Британії, увійшли Австрія, Швейцарія, Португалія і всі скандинавські країни. Надалі в Лондоні визнали, що інтеграційне угруповання в Європі без участі Франції, Німеччини та Італії не має сенсу. В результаті, у 1972 році Великобританія вийшла зі складу ЄАВТ. Зрештою, Британія приєдналася до Європейського економічного співтовариства, але тільки в 1973 році, через 15 років після того, як був підписаний Римський договір («Договір про заснування Європейської Спільноти»). Це відбулося з третьої спроби, оскільки до цього тодішній президент Франції Шарль де Голль двічі накладав вето на заявку Лондона. Проте, Британія виторгувала собі певні привілеї в ЄС. Зокрема, Британія не входить до Єврозони, не підписала основну частину Шенгенських угод, проводить набагато більш вибірково міграційну політику, ніж Франція та інші члени ЄС. У той час як політичні лідери Британії були обережними в розширенні участі Великобританії в ЄС, вони були феноменально успішним у формуванні інститутів ЄС для британських стратегічних цілей. Наприклад, різні системи голосування, що діють в ЄС, як правило використовуються на користь британських інтересів. Зокрема, за єдиний ринок, участь у якому підтримували більшість британців, було проголосовано кваліфікованою більшістю. У той же час, питання, у яких Англія найбільш обережна – податкової гармонізації, перерозподілу і оборони – вирішуються в односторонньому порядку. Також, незважаючи на послідовні спроби федералістів його розширити, бюджет ЄС був збережений нижче 1 відсотка ВВП на всьому континенті, і Великобританії вдалося успішно захистити високу собівартість власної сільськогосподарської продукції. До того ж, Великобританія диктувала більшу частину загальної зовнішньої політики і політики безпеки ЄС. Наприклад, переговори між Великобританією, Францією, Німеччиною та Іраном були ініціативою Лондона. З огляду на ці успіхи, Британія могла б грати конструктивну роль у ЄС і надалі. Але світова фінансова криза дала величезне навантаження на Європейський Союз і країни Єврозони зокрема. Вони були змушені проводити болючі скорочення державних витрат у поєднанні з підвищенням податків в спробі контролювати дефіцит бюджету. В результаті економічного спаду, а також через почуття відриву від прийняття рішень ЄС та через природно-історичну специфіку країни, громадська підтримка ЄС в Британії пішла на спад по всьому континенту. Єдиною схожою з «Брексітом» ситуацією був вихід Гренландії з Європейського Союзу у 1985 році. Але навряд чи можна порівняти острів Гренландію з 50-тисячним населенням, який не є повноцінною незалежною країною, з Великобританією, чие населення складає понад 64 мільйони, і яка має безпосередній вплив на ЄС.

Варіанти подальшої співпраці Англії з ЄС.

Існують різні варіанти подальшої співпраці Британії з ЄС. Однією з таких моделей співпраці є швейцарська чи норвезька: ці дві країни не є членами Євросоюзу, але інтегровані в єдиний ринок ЄС, адаптувалися до європейського законодавства і навіть увійшли в простір вільного руху осіб (Шенгенської зони). Але ця модель означає, що країна залежить від рішень Брюсселя щодо європейського законодавства,

не маючи на нього впливу. Навряд чи Британія на це погодиться. Інша модель, швидше є дезінтеграцією від Євросоюзу при встановленні політичних відносин з ним за правилами класичної дипломатії, а в економіці – за правилами Світової організації торгівлі. У будь-якому разі передбачають сильне скорочення торгівлі; сьогодні на ЄС припадає понад 44% британського експорту товарами та послугами; 53% всього імпорту в Сполучене Королівство приходить з ЄС. Від виходу програють менш заможні британські регіони, які отримували дотації з бюджету ЄС, а також фермери, передусім у Вельсі: спільна європейська аграрна політика їх серйозно дотувала. Тепер ці гроші будуть перерозподілятися. З іншого боку, Британія заощадить ті гроші, які вона віддавала в бюджет ЄС. А це близько 13 мільярдів фунтів щороку. Ці кошти можна буде використати на внутрішню політику, наприклад, заповнення дефіциту бюджету охорони здоров'я. А, можливо, і на зовнішню політику за межами ЄС. Одним з наслідків британського голосування може стати «ефект доміно» в інших країнах ЄС. Зокрема, Данія, Нідерланди та Франція розглядали можливість проведення аналогічних референдумів за вихід з ЄС. Це може негативно вплинути як на ЄС загалом, так і на Україну. Британія є однією з тих країн, яка дає в бюджет ЄС «чистий внесок», тобто більшу кількість грошей, ніж отримує. У цьому показнику вона поступається тільки Німеччині. Те саме можна сказати і про Нідерланди (3-є місце за «чистим» внеском), Францію (4-е місце) чи Данію (8-е місце). З виходом цих країн бюджет ЄС суттєво зменшиться, а в першу чергу, урізатимуть частину закордонної допомоги, зокрема тієї, на певну частину якої могла сподіватися Україна. Офіційно Великобританія вийде зі складу Європейського Союзу наприкінці весни – на початку літа 2017 року. До тих пір, вона продовжуватиме підкорятись законам ЄС, не приймаючи у ньому будь-яких рішень. У будь-якому разі, Вихід Британії з ЄС — наразі найгучніша перемога євроскептичних рухів на континенті. Євроскептичні рухи та вихід країн-членів зі складу ЄС у свою чергу передують послабленню ЄС та являються ударом по самій ідеї європейської інтеграції, яка скеровує багато процесів в Україні за останні кілька років.

Вихід Великобританії з ЄС. Брексит.

Вихід Британії з Євросоюзу сколихнув увесь світ й не залишив байдужим ні політиків, ні економічні структури. На історичному референдумі в Британії щодо членства 23 червня ЄС 52% учасників голосування висловилися за вихід з Євросоюзу, і тільки 48% хочуть в ЄС залишитися. Це була найвища явка на виборах різного рівня, що проходили у Великобританії з 1992 року. Явка виборців перевищила 71,8%. Всього в референдумі взяли участь понад 33,5 млн осіб. Країна була у складі Євросоюзу протягом 43 років і з часу його заснування стане першою країною, яка вирішила його залишити. Проте процедура виходу з ЄС може затягтися на декілька років, і за прогнозами експертів відбудеться не раніше березня 2017. Останні події отримали негативну оцінку з боку світової спільноти, але прихильники «Brexit» рішуче налаштовані довести справу до логічного завершення. Вони наводять низку аргументів, які підтверджують думку, що становище Британії покращиться після виходу з ЄС. Причини, що призвели до розгляду питання про вихід з Євросоюзу були висвітлені у недільній колонці газети «Telegraph» і стосувалися наступних пунктів: Великобританія підпише нові торгові угоди без прив'язки до європейського законодавства. Це може допомогти створенню нових торгових зв'язків з Китаєм, Індією та Америкою. При цьому вона розраховує на те, що вдасться зберегти вільну торгівлю з ЄС по моделі Норвегії, яка користується перевагами вільного ринку, не входячи у Євросоюз. Але вихід Великобританії з Євросоюзу може відкласти підписання торгової угоди між США і офіційним Лондоном до 10 років, що є безумовно негативним розвитком подій. Закони ЄС дозволяють міграцію між країнами ЄС це призвело до того, – що кількість

іммігрантів у Британії за 2014- 2015 роки зросла на 323 тис., що вплинуло на рівень життя та різні структури у цілому, сформувавши навантаження на додаткові послуги, такі як освіта та охорона здоров'я, вартість яких оцінюється у 3,67 млрд. фунтів на рік. Великобританія почала вимагати, щоб Союз встановив механізм контролю за пересуванням іммігрантів у різноманітні європейські країни, але її вимоги не були почуті. У разі виходу з Євросоюзу, Британія зможе повністю переписати імміграційне законодавство, керуючись національними потребами. Більше того, «Brexit» дозволить уряду повернути контроль над трудовим законодавством і національною системою охорони здоров'я. Британії не потрібно буде платити 13 млрд фунтів членського внеску в ЄС, з яких тільки 7 млрд фунтів повертається в країну у вигляді субвенцій з євробюджету. Євроскептики переконані, що поза ЄС Англія поверне собі колишню велич, в той час як в рамках Євросоюзу англійці вважають свій вплив не достатнім. Проте існує й інший бік розвитку подій, за яким Британії не обов'язково виходити з ЄС для того, аби покращити своє становище. Варто зазначити, що саме в Європу йде 45% усіх товарів країни. І участь в Європейському Союзі значно спрощує експорт з Британії в європейські країни: мінімум витрат на мито і бюрократичної тяганини. Зрозуміло, припинення членства Великої Британії в ЄС може викликати певне зниження її інвестиційної привабливості. Так, товари, що експортуються в інші європейські країни, після виходу з Союзу будуть обкладатися митними тарифами, при цьому їх експортерам доведеться зіткнутися з місцевою бюрократією. Однак сам по собі вихід з ЄС аж ніяк не знищить британську інвестиційну привабливість як таку. Більш того, наслідки цього кроку вдасться мінімізувати в тому випадку якщо Лондон максимально реалізує ті переваги, які йому дасть знову проявлена незалежність у прийнятті рішень, зокрема, за рахунок підвищення ефективності свого регулюючого законодавства в порівнянні із загальноєвропейським. У цьому випадку прямі іноземні інвестиції можуть взагалі не скоротитися – більш того, вони можуть навіть зрости. Припинення членства в Євросоюзі не гарантує зменшення потоку мігрантів, тому єдиним можливим варіантом вирішення цієї проблеми є її повторний перегляд. Крім того, експерти вважають, що імміграція з Євросоюзу є корисною британській економіці, так як прогнози зростання британської економіки частково засновані на тривалому високому рівні імміграції. В ЄС законодавство країн-учасниць підлаштовується під єдиний стандарт, що знижує бюрократію і допомагає розвитку бізнесу. За твердженнями противників «Брекзиту» вихід країни може спричинити низку негативних наслідків для країни і її мешканців. Так, британський політик і заступник лідера партії Ліберальних демократів Вінс Кейбл пише у колонці для The Guardian, що панічний і поспішний вихід з Євросоюзу – це стрибок у невідомість, який призведе до неочікуваних фінансових втрат. Оскільки не все Об'єднане Королівство згідне з рішенням референдуму, можуть спостерігатися прагнення до відокремлення певних частин держави. У той час як в середньому по Великобританії з невеликим відривом переважають євроскептичні настрої, Шотландія демонструє відданість ЄС. Регіон може зажадати проведення повторного референдуму про незалежність, якщо Англія остаточно вирішить відділитися від країн ЄС. Голова партії націоналістів Північної Ірландії Деклан Кірні вважає, що в разі виходу Великобританії з ЄС, британський уряд позбудеться повноважень представляти інтереси жителів Північної Ірландії. На його думку, вихід стане приводом для об'єднання регіону з Ірландією. Можуть спостерігатися і певні проблеми на ринку праці. Про що стверджують противники виходу. Вони переконані, що мільйони робочих місць будуть втрачені, так як транснаціональні компанії переведуть виробництва в інші країни Євросоюзу. Особливо це торкнеться автомобільної промисловості, яка практично вся належить іноземним компаніям. Фінансовий сектор, в якому зайняті 2,1 мільйона британців, також побоюється можливих наслідків виходу Британії з ЄС, адже успіх сектора побудований

на вільному доступі до європейського ринку, і втрата такого доступу несе за собою дуже серйозні ризики. Курс фунта стерлінгів до долара в ході торгів на позабіржовому ринку Forex одразу ж впав на 10 відсотків. Це мінімальний рівень вартості фунта до долара з 1985 року. Акції найбільшого банку Європи HSBC обрушилися на 11% на торгах в Гонконгу. Провідний фондовий індекс Великобританії FTSE-100 з відкриттям торгів впав майже на 8,7 відсотків. Однак, у банківському секторі з питання «Brexit» єдності немає. У Британській асоціації банкірів і банку HSBC виступили проти виходу з ЄС. У той же час голова Royal Bank of Scotland, Говард Девіс, стверджує, що британські банки можуть підтримати це рішення. За його словами, на відміну від інших країн Євросоюзу третина активів банківського сектора Великобританії належить в реальності банкам з країн, що не входять в ЄС. Існує також думка, що Лондон втратить свій вплив в Брюсселі, Парижі та Берліні, а Вашингтон все частіше буде його ігнорувати, особливо в тому, що стосується таких важливих питань, як захист навколишнього середовища, безпека і торгівля. Америка і її союзники хочуть, щоб Великобританія залишилася в складі ЄС. Якщо Британія вийде з Євросоюзу, то вона виявиться повністю ізольованою державою. Так чи інакше, бажання Великобританії покинути ЄС спричинило падіння авторитету і зниження довіри до нього, так як деякі члени організації також розглядають вихід, як один із варіантів ведення зовнішньої і внутрішньої політики. Точно передбачити наслідки «Brexit» неможливо, тому що це безпрецедентна подія в історії Британії та ЄС. Однак експерти сходяться на думці, що можна з упевненістю сказати: британська економіка не буде зруйнована в разі виходу з європейського блоку і країна зможе підтримувати відносини з країнами Європи, не входячи в ЄС.

Висновки: Отже, бажання Великобританії покинути ЄС спричинило падіння авторитету і зниження довіри до нього, так як деякі члени організації також розглядають вихід, як один із варіантів ведення зовнішньої і внутрішньої політики. Точно передбачити наслідки «Brexit» неможливо, тому що це безпрецедентна подія в історії Британії та ЄС. Однак експерти сходяться на думці, що можна з упевненістю сказати: британська економіка не буде зруйнована в разі виходу з європейського блоку і країна зможе підтримувати відносини з країнами Європи, не входячи в ЄС.

У зв'язку з цим є п'ять різних моделей торгового співробітництва Великобританії з іншими країнами після «Brexit»:

1. Норвезька модель Норвегія – член Європейського економічного простору разом з усіма членами ЄС має повний доступ до єдиного ринку, але зобов'язана робити фінансовий внесок, приймати і виконувати більшість законів і директив ЄС. В обмін на Норвегію поширюється вільне пересування товарів і послуг. Крім цього люди з країн ЄС можуть вільно жити і працювати в Норвегії, країна звільняється від правил ЄС з питань сільського господарства, рибальства, юстиції та внутрішніх справ. Міністр фінансів Ірландії Майкл Нунан заявив, що Великобританія навряд чи забезпечить собі повний доступ до єдиного ринку, якщо вона відмовиться від вільного пересування робочої сили. А соратник канцлера Ангели Меркель, Міхаель Фукс, розповів ВВС, що Великобританія могла б і зберегти доступ, але не безкоштовно: «Плата Норвегії на душу населення дорівнює сумі, яку Британія зараз платить в ЄС. Тому, якщо Британія піде цим шляхом, у неї не буде ніяких заощаджень»

2. Швейцарська модель Швейцарія – член Європейської асоціації вільної торгівлі, але не входить в ЄС. Доступ цієї країни до вільного ринку ЄС регулюється серією двосторонніх угод, які охоплюють деякі, але не всі сфери торгівлі. Також в них не входять банківський сектор і ринок деяких послуг, які разом складають близько 80% економіки Великобританії. Конфедерація також вносить фінансовий вклад, але

менший, ніж Норвегія. Ризиком проходження швейцарської моделі є також те, що Британія втратить свій глобальний вплив в міжнародних відносинах, вважають політичні оглядачі.

3. Турецька модель Туреччина не є частиною Європейської асоціації вільної торгівлі, але входить до митного союзу з ЄС. Це означає, що Туреччина не стикається з тарифами (податки або мита на імпорт і експорт) або квотами на промислові товари, що відправляються в країни ЄС. Туреччина не має права встановлювати тарифи на товари, імпортовані не з країн ЄС: Анкара повинна застосовувати до них загальний тариф Євросоюзу, у визначенні суми якого вона також не бере.

4. Канадський варіант Угодою Канади з ЄС про вільну торгівлю Ceta передбачено позбавлення від більшості тарифів, виключаючи деякі продовольчі товари і послуги, а також що на товарах повинні бути точні вказівки, де вони були зроблені. Це дає Канаді переважний доступ до єдиного ринку ЄС без всяких зобов'язань. Канадські експортери повинні довести, що їх товар повністю "зроблений в Канаді", що накладає додаткові витрати. Сектор послуг лише частково покривається за допомогою Ceta. Критики такого плану вказують, що Великобританія має складну мережу зв'язків з ЄС – набагато більшу, ніж Канада. На жаль, Ceta – суто торговельна угода, і Британії доведеться переукласти багато інших двосторонніх договорів з ЄС, якщо вона вирішить йти "канадським шляхом".

5. Міста-держави: підхід Сінгапуру і Гонконгу Міста-держави Азії не накладають імпорتنі або експортні тарифи взагалі. У них діє односторонній підхід вільної торгівлі. Наприклад, політика вільної торгівлі в Гонконзі означає, що китайський спеціальний адміністративний регіон не підтримує будь-яких перешкод для торгівлі. Уряд Гонконгу каже, що не стягує тариф на ввезення або вивезення товарів. Імпорт і ліцензування експорту також зведено до мінімуму. Такий підхід може мати деякий успіх, але лише у прихильників виходу Британії з ЄС, чия ідеологія не сприяє існуванню торгових обмежень. Але він не отримає підтримки у виборців Трудової партії і лівих євроскептиків. Відсутність будь-яких тарифів може вкрай негативно позначитися на таких галузях як сільське господарство і обробна промисловість Великобританії, так як імпорт товарів, таких як продукти харчування і сталь в багатьох випадках обходиться дешевше, ніж їх виробництво у Великобританії. Отже, на даний момент важко сказати чи вдасться Великобританії остаточно вийти зі складу ЄС, проте зрозуміло лише те, що країну чекають великі зміни: як політичні, так і економічні.

1. Британія виходить з ЄС: головні наслідки. – Режим доступу: <http://hromadske.ua/posts/brytaniia-vykhodyt-z-yes-holovni-naslidky>

2. A European Union without the United Kingdom: The Geopolitics of a British Exit from the EU. – Режим доступу: <https://medium.com/@lseideas/a-european-union-without-the-united-kingdom-the-geopoliticsof-a-british-exit-from-the-eu-6cd3c1a87e7c#.asaq1i4yu>

3. Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>

4. Britain's 40 year relationship with the EU. – Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/06/16/britains-40-year-relationship-with-the-eu/>

5. What is Brexit and what is going to happen now that Britain has voted to LEAVE the EU? – Режим доступу: <http://www.express.co.uk/news/politics/645667/Brexit-EU-European-Union-ReferendumDavid-Cameron-Economic-Impact-UK-EU-exit-leave>

6. Why Is Britain Running Away from Europe? – Режим доступу: <http://www.spiegel.de/international/europe/will-straw-essay-on-the-role-of-britain-in-the-european-union-a-956230.html>

References

1. Brytaniia vykhodyt z YeS: holovni naslidky. – Rezhym dostupu: <http://hromadske.ua/posts/brytaniia-vykhodyt-z-yes-holovni-naslidky>

2. A European Union without the United Kingdom: The Geopolitics of a British Exit from the EU. – Режим доступу: <https://medium.com/@lseideas/a-european-union-without-the-united-kingdom-the-geopolitics-of-a-british-exit-from-the-eu-6cd3c1a87e7c#.asaq1i4yu>

3. Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>

4. Britain's 40 year relationship with the EU. – Режим доступу: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/06/16/britains-40-year-relationship-with-the-eu/>

5. What is Brexit and what is going to happen now that Britain has voted to LEAVE the EU? – Режим доступу: <http://www.express.co.uk/news/politics/645667/Brexit-EU-European-Union-ReferendumDavid-Cameron-Economic-Impact-UK-EU-exit-leave>

6. Why Is Britain Running Away from Europe? – Режим доступу: <http://www.spiegel.de/international/europe/will-straw-essay-on-the-role-of-britain-in-the-european-union-a-956230.html>

The article examines the history of cooperation between England and the European Union, and analyzes the causes and consequences of the UK's exit from the EU. The positive and risks of this political process, both for the UK and for other countries, are described. All possible models of further cooperation between England and EU member states are defined. The prospect of Britain's exit from the European Union is a new and controversial issue, since it is not yet clear whether the country will decide on the final outcome in a couple of years and will wait for it in this case.

Key words: breccite, EU, UK, influence, exit.

УДК327

ББК 66

Мар'яна Турів

КОНЦЕПЦІЯ МІЖМОР'Я В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Досліджується інтеграційний процес на території Центрально-Східної Європи з початку 20 століття і до сьогодні. Акцентовується увага на перспективі утворення Міжмор'я.

Ключові слова : інтеграційний процес, Центрально-Східна Європа, Міжмор'я.

У сучасному суспільстві в якому визначальну роль відіграють досягнення у сфері інформаційних технологій відбуваються глобальні процеси одним з яких є інтеграція. Інтеграційні процеси сьогодні спостерігаються на різних рівнях та системах..

Прикладом інтеграційного об'єднання в Центрально-Східній Європі є концепція Міжмор'я, тобто військово-політична і економічна інтеграція країн регіону з метою спільної протидії геополітичним викликам, насамперед німецькій і російській загрозам. Питання утворення Балто-Чорноморського союзу в сучасних умовах постає надзвичайно гостро, адже система безпеки, яка існує у світі показує свою безпорадність у протистоянні новим викликам.

У зв'язку з агресією Росії на Сході України посилюються переконання щодо необхідності об'єднання країн Центрально-Східної Європи. Обговорення проблеми створення коаліції держав важливе для України, адже це допоможе зупинити експансіоністську політику Російської Федерації.

Можливо, проект Міжмор'я виглядає ідеалістичним, однак саме ідеї змінюють світ на краще. Для Росії жахливим «нічним страхіттям» є перспектива воєнно-політичного союзу країн Балтії, Польщі, Румунії та України. Прилучення до польсько-українського союзу скандинавських країн, країн Балтії, Білорусі, країн Центральної та Південно-Східної Європи і буде дійсним «Міжмор'ям», що здатне виправдати надії його творців. Важливим напрямком стає діалог з питань розробки майбутньої